

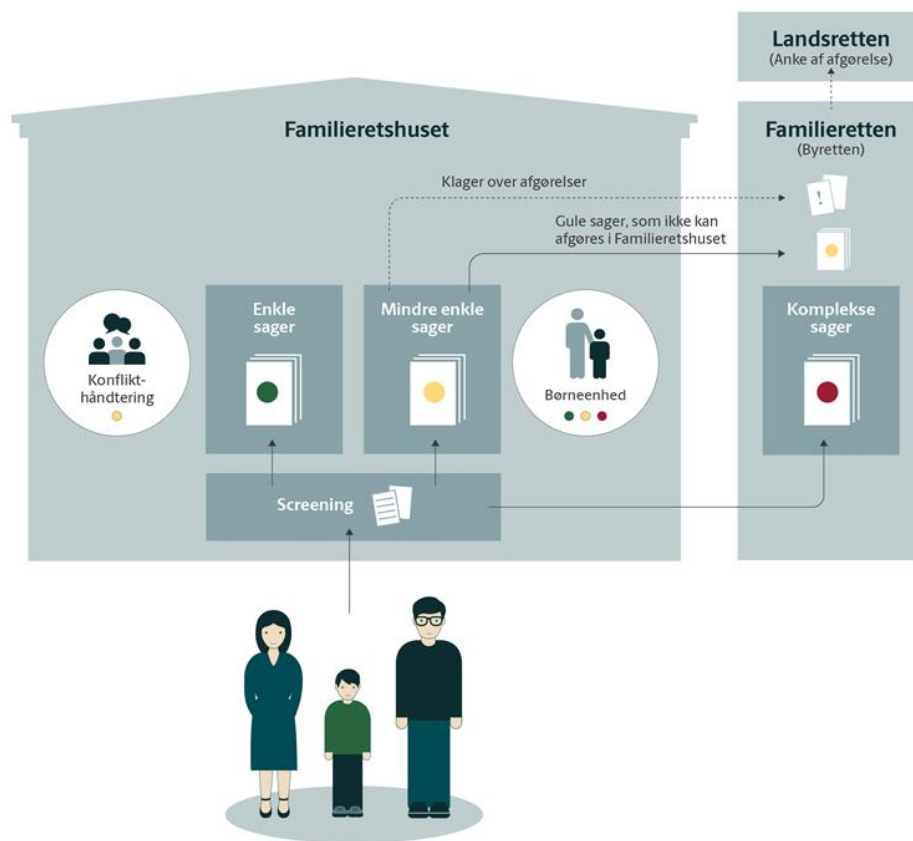
Etablering af Familieretshusene den 1. april 2019

Den 1. april 2019 træder en ny lovændring (nr.1702 af 27.december 2018) i kraft om Familieretshuset, der grundlæggende ændrer det familieretlige system.

Statsforvaltningen bliver nedlagt og afløst af Familieretshuset. Det nye familieretlige system består fra den 1. april 2019 af en administrativ enhed, Familieretshuset og en domstolsenhed, Familieretten, der tilsammen udgør en samlet indgang for familierne i forbindelse med sager om skilsmisse, forældremyndighed, bopæl og samvær. Familieretten ligger i landets byretter og har fokus på at træffe afgørelser i komplekse sager, hvor det ikke er muligt for parterne selv at finde en fælles løsning.

Strukturen i det nye familieretlige system

Når man fra den 1. april 2019 retter henvendelse til Familieretshuset vedrørende forældremyndighed, bopæl eller samvær bliver der foretaget en indledende screening af sagen. Derefter bliver sagen visiteret til et af tre sagsbehandlingsspor, der afspejler hvilke problemer og behov familien har i den enkelte sag. En sag bliver visiteret til henholdsvis det grønne, gule eller røde spor.

Kilde: Regeringen.dk.

Screeningen og den videre visitation bliver foretaget på baggrund af de oplysninger, som sagens parter giver i et oplysningsskema, der bliver udfyldt digitalt i forbindelse med henvendelsen.

Det er imidlertid ikke sådan, at en sag ikke kan skifte spor undervejs, hvis det viser sig, at der er andre problemstillinger og/eller andre behov, end først antaget.

Samtidig bliver der oprettet en ny Børneenhed, som skal sørge for, at der bliver taget hånd om barnets trivsel og perspektiv på sagen på en så tryk og skånsom måde som muligt. Det betyder blandt andet, at barnet under sagens oplysning og behandling kommer i kontakt med så få personer som muligt. Børneenheden yder også støtte og rådgivning til børn, der er berørt af familieretlige problemstillinger. Her foretages også alle børnesamtaler, som bliver brugt i sagsbehandlingen i både Familieretshuset og i Familierettens afgørelser. Børneenheden udpeger en kontaktperson for barnet og yder støtte til, at barnet får en bisidder, hvis barnet har behov for det.

I det nye familieretlige system bliver sagerne visiteret til et af tre følgende spor:

- **Det grønne** spor (aftaleregistreringssporet)

Dette spor indeholder de enkle sager, hvor familien har så godt som ingen eller kun begrænset behov for, at myndighederne bliver involveret.

Eksempler på sager: Anmeldelser af aftaler om forældremyndighed eller bopæl, registrering af faderskab, bevilling af separation eller skilsmisse ved enighed.

I grønt spor er der primært tale om registrering af aftaler.

- **Det gule** spor (familiemæglingssporet)

Dette spor anvendes til de mindre enkle sager med familier, som har behov for hjælp og rådgivning til at dæmpe en konflikt, som endnu ikke er helt fastlåst.

-Eksempler på sager: Midlertidig forældremyndighed, kontaktbevarende samvær samt sager hvor forældrene er uenige om bopæl eller samvær.

I gult spor foretager Familieretshuset oplysning af sagen. Det vil sige, at de indhenter relevante oplysninger om barnet og forældrene til brug for behandlingen af sagen. Her bliver forældrene tilbudt rådgivning og konflikthåndtering med henblik på at dæmpe konflikten og opnå aftaler om barnet.

Finder forældrene ikke en løsning på deres uenighed, træffer Familieretshuset en afgørelse i sagen. Denne afgørelse kan af sagens parter indbringes for Familieretten, som fungerer som ankeinstans for afgørelser truffet i gult spor. Klagefristen er som hidtil fire uger fra afgørelsens dato.

Domme afsagt af Familieretten i sager, som er afgjort af Familieretshuset i 1. instans, kan kun ankes til Landsretten med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

- **Det røde** spor (familieretligt udredningsspor)

Dette spor er målrettet de sager, som omhandler familier med behov for omfattende involvering af myndigheder for at sikre barnets trivsel. Disse sager bliver afgjort af Familieretten.

Eksempler på sager: Komplekse sager, som ofte indebærer et højt konfliktniveau eller vold i familien. Det kan dreje sig om både forældremyndighed, bopæl og samvær.

I rødt spor behandles sagen tværfagligt af Familieretshusets børne- og familiefaglige medarbejdere og juridiske sagsbehandlere. I udgangspunktet skal der i hver sag foretages en børnefaglig undersøgelse, ligesom forældrenes evne til at drage omsorg om barnet skal belyses. Ydermere skal Familieretshuset under behandlingen af en sag i rødt spor rette henvendelse til barnets hjemkommune for at afdække, om der er behov for en helhedsorienteret indsats.

I rødt spor er det altid Familieretten, der træffer en afgørelse i sagen, når alle relevante oplysninger er indhentet. Domme afsagt af Familieretten i 1. instans kan ankes til Landsretten.

Tvangsfuldbyrdelse af afgørelser og aftaler

Tvangsfuldbyrdelse omhandler tilfælde, hvor en forælder ikke overholder en afgørelse om samvær eller forældremyndighed, og fx tilbageholder barnet i strid med afgørelsen. Førhen blev disse sager behandlet i fogedretten, hvor det fremover bliver Familieretten, der skal behandle sagen. Den forælder, der ønsker en aftale eller afgørelse gennemtvunget, skal rette henvendelse til Familieretten i den retskreds, hvor barnet bor.

De grundlæggende betingelser for tvangsfuldbyrdelse er også ændret, da der nu er større fokus på barnet. Fremadrettet kan der kun ske tvangsfuldbyrdelse, hvis det er rettens vurdering, at dette er bedst for barnet. Derudover kan tvangsfuldbyrdelse kun ske, hvis der ikke er behov for, af hensyn til barnet, at henvise sagen til Familieretshuset for at vurdere, om den aftale eller afgørelse, som søges fuldbyrdet, skal ændres eller ophæves.

Hvad kommer det nye familieretlige system til at betyde for voldsramte familier?

Hensigten med det nye familieretlige system er at skabe mere samlede og helhedsorienterede forløb for familierne med barnet i centrum. Der er således et større fokus på at etablere et sammenhængende forløb og på at sikre, at barnet altid har en kontaktperson hele sagen igennem.

Ved lovændringen bliver sagsbehandlingen af den enkelte families sag målrettet i forhold til, hvor kompleks sagen er. Derfor kan der for sager med samme retlige kerneproblematikker – fx spørgsmål om fastsættelse af samvær – være forskel på, hvilke undersøgelser der iværksættes, hvilken konflikthåndtering der tilbydes, samt hvilken myndighed der afgør sagerne i 1. instans.

Spørgsmålet bliver så, hvilken betydning denne mulighed for differentierede forløb vil få i praksis for de voldsramte familier. Det er væsentligt at pege på, at der i det nye familieretlige system skal iværksættes relevante og mere specifikke undersøgelser af forældrenes evne til at drage omsorg for barnet og til at indgå i samarbejdet med hinanden om barnets trivsel. I Lev Uden Vold mener vi derfor, at der bør være redskaber til at sikre barnets tarv så forældre, som udøver (psykisk) vold mod barnet eller den anden forælder, ikke kan fortsætte volden efter samlivsophævelsen.

Spurgt om, hvorvidt det nye familieretlige system vil indebære en ændring af praksis i sager om fastsættelse, ændring eller ophævelse af samvær, svarer Børne- og Socialminister Mai Mercado:

”(...) Familieretshuset og familieretten skal have fokus på, at afgørelser om bl.a. samvær skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold og anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at være vidne til vold. Det tydeliggøres dermed, at når der skal træffes en afgørelse om f.eks. samvær, er det barnets samlede situation og barnets trivsel, der skal tages hensyn til. Bestemmelsen vil også have betydning, når der skal træffes en afgørelse om samvær for et barn, som tidligere har været vidne til vold mellem forældrene. Det samme gælder i en situation, hvor der har været vold mellem forældrene, som barnet ikke har været vidne til, men hvor der er risiko for, at barnet ved fremtidige samvær kan blive vidne til vold enten mellem forældrene eller f.eks. mellem en forælder og dennes nye partner.” (Uddrag af svar på spørgsmål 3 fra Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg)

Familieretshuset skal ifølge bemærkninger til det nu vedtagne lovforslag have et øget fokus på familier, som oplever vold og misbrug. Det er i Lev Uden Volds optik et tiltrængt løft til området. Der er derfor dels en anden indgang til sagerne i *det røde spor* og dels mulighed for at afholde separate møder, så den voldsudsatte ikke bliver tvunget til at deltage i møder, hvor voldsudøveren også er til stede.

Det er vores forventning, at Familieretshuset vil skabe en mere sammenhængende og fokuseret indsats i forhold til voldsramte familier, og at der fremadrettet vil være et øget fokus på, at den psykiske del af volden ikke skal fortsætte i form af samværskonflikter mellem forældrene.

Andre nye regler på det familieretlige område

Med virkning fra 1. april 2019 sker der også en række ændringer i allerede gældende love. For eksempel forældreansvarsloven, ægteskabsloven, børnebidragsloven og børneloven. Disse regler vil ikke blive omtalt i detaljer i dette notat, men blandt regelændringerne er fx det nytilkomne begreb ”delt bopæl”, som indebærer, at en sag om barnets bopæl ikke kan indledes i Familieretshuset i de tre første måneder efter samlivsophævelsen. I disse tre måneder har barnet i familieretlig forstand delt bopæl. Det betyder, at begge forældre i perioden fortsat er barnets bopælsforældre. Barnet har dog, som hidtil, kun én adresse i CPR. Desuden er der også indført delte børnepenge, hvilket kan få betydning for husholdningen i de familier, hvor barnet opholder sig lige meget hos begge forældre.